

УДК 37.048.4

М. С. Якубовська*Українська академія друкарства***АРХЕТИП ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ РОМАНА ПЕТРІВА
ЯК СПОСІБ ДІАЛОГУ ЗІ СВІТОМ ТА ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ**

На прикладі творчості письменника Романа Петріва теоретично обґрунтовано базові складові моделі професійної компетентності майбутнього фахівця з вищою технічною освітою; досліджено основи формування комунікабельної компетентності.

Ключові слова: професійна компетенція, складові моделі комунікабельної компетентності, архетип поетичних текстів, гуманітаризація освіти.

Складовою професійної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю вважається комунікативна компетенція, в основі якої здатність до спілкування, комунікабельність, знання методів взаємодії та їх ефективного використання в процесі роботи за фахом. Розглядаючи спілкування як виняткову сферу активності особистості, доцільно виділити дві її сторони — мотиваційну та операційну.

Сьогодення потребує обізнаних працівників, котрі відповідають вимогам ринку, компетентність яких не обмежується лише професійними знаннями, а й культурологічними відомостями. Високоосвічена особистість — нинішній випускник вищої школи, повинен володіти навиками культурологічної компетентності, які можна почерпнути з літератури. Сучасна література володіє тим неоцінним скарбом, що дозволяє визначити її одним із найголовніших засобів формування інноваційних педагогічних процесів сучасної освіти. Гармонія творення людини полягає в мистецтві творення гармонії мислення як засадничої основи формування комунікабельної компетентності [3–4, 7].

Роман Петрів належить до покоління поетів, у яких «відповідальність перед словом... велика, і віра в силу слова безмежна». В його поезію, за висловом Ю. Шереха, потрібно «вчитатися і вчутися», і тоді стануть зрозумілими і його асоціації, і логіка мислення.

Як найточніший образ власної душі, поезія Романа Петріва випромінює ту високу життєствердну енергію, якою наділяє людину віра в Христа, у всепермагаючу силу любові. Поетичне бачення поета виявляється настільки всеохопно-глибинним, що в якомусь, здавалось би, суто одиничному факті вона завжди відкриває істотні закономірності буття. Його поезії породжують асоціації з проминальною плинністю людської долі — миттєвості часу за насиченістю їх значущими спогадами перетворюються в роки, роки — в століття. «Університетами Романа Петріва були твори світової поетичної класики, якими зачитувався, а насамперед зустрічі і контакти з цікавими творчими осо-

бистостями» [12, с. 5], — наголошує у вступному слові до поетичного видання Романа Петріва письменник Микола Дубас.

Монологічна та діалогічна сутність поетичних текстів Романа Петріва розкривають тривання людської душі як високої сутності буття. Віслава Шимборська наголошувала: «Душа чи те, що називаємо душею, існує лише час від часу. Коли щось болить, то душі нема, вона втікає, залишається тільки ряднинка, що виє від болю. Душа дуже примхлива, і шукає слухну для себе мить, аби показати, що вона є. Той момент, коли людина відкрита до речей, вищих за повсякденність, — це для мене душа. А така відкритість стається вкрай рідко» [13]. Взірцем такої відкритості стають тексти Романа Петріва.

Поетичний текст Романа Петріва може мати характер монологу, навіть якщо формально його поділено між кількома персонажами, або навпаки, становити діалог, незважаючи на зовнішню приписуваність одній особі. Прикладом монологічності, прихованої в діалозі, можна вважати деякі місця з п'єс символістів, особливо М. Метерлінка, де окремі висловлювання дійових осіб настільки тісно прилягають один до одного, що створюють власний монологічний контекст, поділений між кількома партнерами. Звертаючись до року, що минає, ліричний герой Романа Петріва наголошує: «І отой, що на днях проминув, наших прагнень, молитв не забув, на відході сказав нам: візьміть свою Долю — надію століть» [12, с. 52].

Творчість Романа Петріва вкотре доводить, що боротьба за українську літературу співвідносна з боротьбою за духовність народу. Без усвідомлення цієї ідеї не зможемо сприйняти становлення й розвитку української літератури. Не випадково, наголошуючи свого часу на силі Шевченкового слова, Борис Грінченко стверджував, що в українській літературі ще знайдеться чимало діячів, рівних Шевченкові талантом, але не буде вже ні одного рівного йому своїм значенням у справі національного відродження: «...будуть великі письменники, але не буде вже пророків» [2, с. 72]. В. Яременко наголошував, що «кожен може писати історію літератури за її суспільною функцією, за стилем, навіть за типом мислення, але при цьому треба класти в основу не політичну, а культурно-історичну епоху» [15].

На сучасному етапі постала гостра потреба осмислити відображення філософії буття українського народу в українському письменстві, оскільки це впливає на становлення суспільної думки в Україні, а відтак і на державотворення. Розмірковуючи про важливу роль естетики в суспільному поступі, Михайло Косів наголошував: «Душевні стани, емоційні сплески посилюються синтезом відкритих кольорів із відповідним освітленням. Це, власне, не людські постаті і не предмети, а маски, символічні знаки, у яких закодована конкретна естетична інформація...» [5]. В унісон таким рядкам про власний життєвий і літературний шлях лунає Романа Петріва: «Я виростав тернокущем в ярі, де сонце бачив рідко і коротко» [12, с. 53].

Аналіз архетипу поезії Романа Петріва доводить очевидність кризи реалізму на рубежі ХХ–ХХІ ст., насамперед його натуралістичних модифікацій

в європейському мистецтві, обґрунтовуваних естетичними теоріями, суть яких знайшла оптимальне вираження в формулі «відображення життя у формах самого життя», і пов'язаних зі статичним раціоналізмом у філософії. Їх дедалі успішніше витісняють активніші способи оформлення, зумовлені переважанням динамічного ідеалізму, представники якого вважають людську волю першоосновою та творцем дійсності. Аналізуючи досягнення сьогочасної культури, студент має змогу ширше оволодіти професійною майстерністю і творчою інтуїцією з урахуванням інтенсивно змінної картини природничо-соціального світу, формувати власне світобачення й громадянську позицію.

Поезія Романа Петріва наповнена внутрішньою мелодією. І навіть за складною сонетною формою не перестає звучати висока органна рапсодія незагубленого мотиву: «Та бувають, як казки, роки, незвичайних подій сторінки, змаги душ, світоглядів, знамен, декларацій, кличів та імен» [12, с. 52].

Більшість поетичних текстів Романа Петріва, віддзеркалюючи потребу в монологічному діалозі та діалогічному монолозі, творить власний особливий архетип світовідчуття. Ситуація в українській поезії нашої доби складається дуже своєрідно. Очевидним є постійний пошук, а також складна суб'єктивізація світу, що зумовлює дивне й повторюване явище: співіснування цілого «віяла» поетичних знахідок. Окрім того, відбувається контамінація елементів різних напрямів і концепцій.

Початок ХХІ ст. ознаменований в українській поезії трансформацією модернізму. Український модернізм є доволі аморфним явищем, переходовим між неоромантизмом і символізмом, можна сказати, що це був свого роду протосимволізм. Формування базових професійних компетенцій майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі викладання фундаментальних дисциплін може бути досягнуто з оновленням змісту та технологій навчання. Досвід підтверджує, що дослідження явищ сучасної літератури не лише розширює загальний кругозір студента, а й сприяє формуванню його творчого мислення.

Творча практика Романа Петріва розширює сферу естетично-філософської поезії. Його поетичні цикли вирізняються емоційністю та драматизмом розвитку художньої дії, яка прориває конкретику буденного життя філософськими тонами, сентиментальною романсовістю, грайливістю імпровізацій. Патріотична лірика Романа Петріва вливається в традицію маршової, пісенної, баладної поезії. Ідея діалогу, характерна для поетичних текстів Р. Петріва, досліджувалася в працях М. М. Бахтіна: від настанови на діалогізм до ідеалізації діалогу як такого й усвідомлення одвічного діалогізму тексту взагалі та розуміння культури в її «великому часі» [1].

Формуючи діалогічний ряд своїх текстів, Роман Петрів переймається рядом традиційних мотивів європейської поезії, в якій протиставляється поетична одухотвореність і буденність, утверджує нестримне прагнення людини до краси, світла, осягнення духу, розкриває трагізм духовної самотності ідеології на новому рівні. Бути, за переконанням ліричного героя поезій Романа

Петрива, означає спілкуватися діалогічно; розуміння і є основою поетичного діалогу: «Осінній легіт стелить супокій по сонячних, ще теплих позолотах, і срібну пряжу вішає на дротах — мотки слабих, потрачених надій» [12, с. 58].

Ліричний герой Романа Петрива стверджує, що істина принципово не вміщається в одну свідомість, вона народжується в діалогічній зустрічі кількох свідомостей. Життя, моральність, пізнання та творчість практично зливаються в умінні відповісти іншому й чекати відповіді собі; це й означає бути особою. Входження в діалог свідомостей (діалог індивідів) досягає сфери духу, якщо цей діалог розуміють як діалог культур. Кожного співрозмовника слід розуміти як суверенну культуру.

Смисл кожної культури, за переконанням ліричного героя Р. Петрива, потенційно нескінченний, проте він актуалізується від зіткнення з іншим смислом. І навіть на межі різних культур уможливлується свідомість і самосвідомість культури — як вихід за межі власного досвіду, в міжкультурний простір, як пошук нових шляхів у поезії, при написанні творів, де було б хоч трішки філософії, де хоч клаптик яснів би того далекого блакитного неба, що від віків манить своєю недосяжною красою та таємничістю.

Письменник Роман Петрив вносить в українську літературу діалогічну модель тексту, яку доцільно розуміти як символ краси, свободи й фантазії, містики, емоцій. Компромісність, бажання з'єднати екстреми та будувати нове, не руйнуючи старого, — характерні особливості його стилю.

Аналізуючи тексти письменника Романа Петрива, зауважуємо народження архетипу «думаючого», «проникливого слова». Монолог письменника цілком вписується в схему норм розвитку культури, адже перед усвідомленням інших потрібно здійснити акт самоусвідомлення, вслухання в себе. Хоча монологічна культура, егоїстична за своєю природою; монолог обмежується відсутністю суперника, претендуючи бути останнім словом. Разом із тим доконечною умовою будь-якої соціальної дії є «орієнтація на інших». Рух нашого життя, а отже, й культури, за висловом Х. Ортеги-і-Гасета, є «рухом нашого життя до інших» [8, с. 152].

Поетичні діалогічні тексти Романа Петрива є своєрідною мозаїкою, зразком інтертекстуальності, де «сильний» монологічний дискурс домінує над «слабшим», діалогічним. Вправна імітація народницького стилю з усіма його «солодкими» зворотами дає підстави передбачити, що така мова стала для письменника архетипом певної інтелектуальної гри, правила якої йому прекрасно відомі. Естетизм — осердя платформи письменника Романа Петрива та його «діалогізму зі світом». Саме він стає у творчості найприкметнішою тенденцією культурної свідомості новонародженої епохи.

Концепція діалогу зі світом, утверджена в творчості Романа Петрива, за суттю є культурфілософською. Аналізуючи тенденції розвитку й суперечностей і сучасного, й історично віддалених станів культури, письменник формулює питання: як стає можливим спільне існування людей, як можлива загальнолюдська історія взагалі? Відповідаючи на них, вибирає осередком міркувань

особливу концепцію мови. Мова — це надіндивідуальна цілісність на зразок «праобразу»; це особливе середовище, в якому спливає все життя людини і в якому лише й можливе тривання міжлюдських стосунків. Таким чином, за архетипом поезій Романа Петріва бачимо, як слухання-читання перетворюються в невід’ємний елемент творення діалогу зі світом: «Терном, терном назустріч зорінню, з ночей безнадії — на досвіти дня, без слова наказу, по серця велінню, з піснею й журбою — у світ навмання» [12, с. 58].

Отже, мові, за естетичною концепцією Романа Петріва, призначено бути тим специфічним середовищем, що передає сукупний досвід людства, а відповідно, єднає всіх людей у просторі й часі. Мова створила силове поле між тими, хто колись жив, і тими, хто колись помре; мова приборкує хаос природи, ліквідує розбрат між окремими індивідами, властиві їм розриви існування та брак свободи; мова створює світ, лад, взаємозв’язок і свободу. «Наша мовна традиція сягає далеких, докняжих часів, а в період держави Київська Русь наше слово сягнуло державного творення: було відкрите не лише для близьких сусідів, а й для найвіддаленіших земель... Його розвитку не могли зашкодити чвари й усобиці, феодална роздрібненість і навіть багатовікове монголо-татарське іго. Гідне подиву, що його не стяла шабля, що його не затоптали в болото кінські копита, що воно не розвіялося у вихорі навальних орд, а залишилося сіллю землі й народу» [6], — наголошує Б. Харчук. Мова є основою формування комунікабельної компетентності сучасного студента.

Діалогічний принцип у поезіях Романа Петріва утверджується і як «діалог двох свідомостей», і як фундаментальність, що переховується в підґрунті справжніх людських стосунків. Усі культури виникають із діалогічної ситуації та складають раз і назавжди дану відповідь на виклики надіндивідуальних примусових сил. «Могутність мови — це духовна могутність народу. Саме народ дає мові силу й красу. Він сам у піснях творить зразки неперевершеної поезії, а його генії й таланти високо підносять авторитет рідного слова, вплітаючи у вінок своєї й світової культури найпишніші троянди» [14, с. 129], — наголошує М. Шумило.

Людина згідно з архетипом Романа Петріва, відповідно до його діалогічного підходу прочитується, як слово, повідомлення; всім, що в неї є, вона спрямована, адресована. Зв’язок «Я – Ти» не надбудовується над іншими стосунками, в які вступає «Я». Як показує Роман Петрів, саме «Я» поступово формується у відповідь на звернене до нього «Ти». Діалог стає моментом цементування доби.

У творчості письменника присутнє все розмаїття тем. Р. Петрів пише і про місто, і про село, і про красу, і про радість. А ще про почуття, передовсім про любов як спосіб діалогу зі світом: «А доля сміялась з безкрилого лету зів’ялим листком із дрімучих дібров...» [12, с. 58]. Ще один важливий момент заслуговує особливої уваги. У своїх творах Роман Петрів наче зазначає: я повинен розуміти ситуації, відмінні від моєї власної, торувати стежку між власним життям і життям інших. «Не заливав священного вогню, не був у гурті дво-

ликим чи двояким...» [12, с. 62], — такі слова найдушевнішого одкровення ліричного героя поезій.

Важко розділити вірші Романа Петріва на громадянські та ліричні: вони тісно переплітають різні мотиви, органічним є філософське осмислення життя в усій його багатогранності. І ось на дотуку його пера з'являється цілий світ. Цілий світ одкровення, найпотаємніших куточків душі, тонких, вишуканих почуттів. Любов... Не може не захоплювати ставлення письменника до цього одвічного почуття. Це найбільший самовияв людини, це — на все життя: якщо вже було, то залишило глибокий слід у душі, в серці, назавжди застреміло в пам'яті. Почуття, сповнене пристрасті, акумулює приспані чи приховані резерви людського організму, здатність вести вічний діалог зі світом: «Та час мине, і... сонце зблисне знов, засвітить спомин Галину любов, і її голос чутимеш луною» [12, с. 58].

Тлом, на якому розгорнуто філософське осмислення життя в творчості Романа Петріва — від дитинства з його першою казкою до зрілості, служить образ природи України, де краса навколишнього світу відтінює біль за втраченим минулим. І щемить серце, коли читаєш історію особистостей, котрі здатні на любов, на творення краси. Під впливом сучасних тенденцій душа ліричного героя поезій Романа Петріва щемить, але сила духу нескорена і всеперемагаюча.

Поет іноді експериментує з ритмами і формами. Водночас він почувається дуже комфортно, застосовуючи народницькі кліше. Вірші Романа Петріва — чисте джерело пізнання краси рідного краю, захоплюють та примушують зупинитися, замислитися, знаходять відгук у серці, й назавжди залишаються в душі. Його творчість — то мужність і зрілість сучасної української поезії, її безкомпромісність, талант у поєднанні з почуттям відповідальності перед минулим, сучасним і майбутнім. Для поета нові ідеї знаходять свій початок і завершення головню в ідеї краси.

Краса у концепції Романа Петріва стає символом пріоритету естетики над усім іншим. Його поезія, з одного боку, строга, можна сказати, аскетична, а з другого, — безмежно-розмаїта поетикою, яку вбирає поет як від пластики сучасного раціонального філософа, так і від буйноти засобів романтика та реаліста; вражає багатозначністю образу, що властива символічній поезії.

Письменник Роман Петрів має не тільки власний стиль, а й власний світ. І більше, він уособлює гармонію в своєму світі — гармонію, не куплену ціною обминання нікчемного, а шляхом відчайдушного внутрішнього спротиву силі зла, здобутою інтенсивною роботою духу: з одного боку, за пізнанням сутності (змісту і форм) великого світу природи й людей, а з другого — з самопізнання, осмислення свого місця в тому світі. До того ж засобами естетичними, в основі яких міститься діалогічно-монологічна концепція. Природно, дух пізнання не міг оминати і явищ, які втілювали ідеал краси в її знаменитих віддзеркаленнях.

Дух діалогу в концепції Романа Петріва обіймає тисячолітній простір і час, себе і сучасників він бачить через призму реалій та уроків Вітчизни від

язичницької епохи до Київської Русі, і від Гетьманщини до ХХ століття. У творах діалог зі світом провадиться через сюжет-символ, що повертає нас то до таємниці народження всього живого, то до символів життя і смерті, добра чи зла, і обов'язково — безсмертя, добротворчості людини. Лірика й епос, буйне торжество переможців — і глибинна печаль принижених; безхмарність надій — і лукава іронія часу; усе це знаходить у творах поета не тільки майстерне, а й органічно-мистецьке втілення в образах і картинах.

Фундамент Слова Романа Петріва сплетений із м'яти і рути, з барвінку і любистку, завітчаний леготом високих кичер і чарівливих плаїв, у яких живе вічна пам'ять людської душі, ограненої любов'ю, бо лишень любов, за естетичним кодом Романа Петріва, є творящою, ідучи від серця і до серця, і слово виступає посильним любові — високого світу людського буття. В основу архетипу поезії Романа Петріва часто покладена притча, яка дозволяє створювати чітку й взаємопроникну світобудову. А поза тим усім — діалектика поступу. Бо навіть тоді, коли ліричний герой вибивається з сил, — хтось міцний і надійний стає поруч із ним. Світова гармонія набуває категорії вічного абсолюту, постійного прямування до істини.

Життя, за переконанням ліричного героя Романа Петріва, — це біполярне протистояння людей, єдність полягає в напрузі проміжної сфери. Між ліричними субстанціями виникає певна посередницька сфера — сфера об'єктивних смислів культури, царина мови, творів мистецтва, науки, літератури. Ліричний образ, втілюючись у творах культури, стає частиною світу, який можна окреслити, щоб потім знову й знову переливатися найчарівнішими гранями, обдаровуючи щастям і натхненням.

Діалог у поетичних текстах Романа Петріва — це поєднання різних смислів, де формується орієнтація розуму на взаєморозуміння. Можна погодитися з Ю. Лотманом, що цілковите взаєморозуміння непродуктивне, завжди мають існувати певні зазори-розбіжності між тими, хто прагне порозуміння. Мабуть, такі розбіжності й спричиняють існування феномену типу культури як певного структурованого цілого, що поєднує неповторність і універсальність, істинну сутність якого відображає поезія Романа Петріва. Пізнання граней творчості цього поета сприятиме розвитку в сучасних студентів позитивного ставлення до майбутньої професії, дозволить розкрити схильності до неї та зародити прагнення набувати якісні знання й застосовувати їх при розв'язанні задач виробництва; разом із підвищенням рівня знань, умінь і навичок, виробленням умінь самостійно працювати з науковою інформацією; прагнення студентів до поглибленого вивчення навчального матеріалу, до самоосвіти формуватиме навички спілкування в ході діяльності, допомагатиме набувати досвід соціальної взаємодії.

Як бачимо на прикладі дослідження творчості письменника Романа Петріва, формування нового понятійно-термінологічного апарату комунікабельної компетентності свідчить про перехід системи освіти на компетентнісно орієнтовану парадигму, що фіксує нову модель освіти, яка забезпечить досяг-

нення визначеної якості. Адже компетентнісний підхід передбачає застосування принципово нової методології до організації змістової та процесуальної сторін вищої освіти. Його особливість полягає в створенні нової моделі освіти, яка, ґрунтуючись на результатах навчання, регулює саморозвиток студентів, що виступає одним із пріоритетних завдань сучасної освіти.

Художній текст володіє особливою здатністю акумулювати не лише духовні та вольово-емоційні сили людської індивідуальності, він стає основою для формування мовної, а відтак і мовленнєвої та комунікабельної компетенції сучасного професіонала-фахівця. Становлення компетентісного підходу в освіті пройшло декілька етапів у розвитку. На першому етапі — 1960–1970 рр., було введено поняття «комунікативної компетентності» (Д. Хаймс), досліджено різні види мовної компетентності та створено передумови для розмежування понять «компетентність» і «компетенція». На другому етапі — 1970–1990 рр., категорія «компетентність» впроваджується в теорію та практику вивчення мов, вводиться поняття «соціальної компетенції». Починаючи з третього етапу — 1990 р., поняття «компетентність» стає предметом спеціального всебічного наукового дослідження. В документах ЮНЕСКО окреслюється коло ключових компетенцій, які повинні стати обов'язковим результатом освіти. Вважаємо, що становлення мовленнєвої компетенції сучасного спеціаліста-фахівця — основа його професійного становлення, і твори сучасного мистецтва відіграють у цьому процесі вирішальну роль.

Приблизно з початком XXI століття, на думку автора, розпочався четвертий етап формування професійної компетенції: вироблення дидактичних основ і конкретизація шляхів вирішення соціальної компетенції сучасного фахівця-професіонала. Як бачимо на прикладі аналізу творчого доробку Романа Петріва, художній текст є важливим засобом підвищення професійної підготовки сучасного професіонала-фахівця.

1. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин ; сост. С. Г. Бочаров, примеч. С. С. Аверинцев, С. Г. Бочаров. — М. : Искусство, 1979. — 423 с. 2. Б. Грінченко — М. Драгоманов. Діалоги про українську національну справу / [упоряд. А. Жуковський] ; Національна академія наук України. Інститут української археології. — К., 1994. — 288 с. 3. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. — М. : Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. — 142 с. 4. Зязюн І. А. Гуманістична парадигма в освіті / І. А. Зязюн // Вища школа: реалії, тенденції, перспективи розвитку. — Ч. II: Нова парадигма вищої освіти : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. [17–18 квітня 1996 р.]. — К., 1996. — С. 18–20. 5. Косів М. Вернімося до джерел : кн. 2 / Михайло Косів. — Львів : Логос, 1996. — 300 с. 6. Моторнюк І. Українська література ХХ століття: зміст, обсяг, періодизація / Ігор Моторнюк // Дзвін. — 2001. — № 7. — С. 147. 7. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті. — Міністерство освіти і науки України. Академія педагогічних наук України // Офіційний вісник України. — 2002. — № 16. — С. 2–14. 8. Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори / Хосе Ортега-і-Гассет. — К. : Основи, 1994. — 420 с. 9. Розов Н. С. Філософія гуманітарного образования: Ценностные основания и концепция базового гуманитарного образования в высшей школе / Н. С. Розов. — М., 1993. — 326 с. 10. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики / [розроб. за підтримки Програми розвитку ООН, Міжнар.

фонду «Відродження», Ін-ту відкритого суспільства (Будапешт)]. — К. : К.І.С, 2003. — 296 с. 11. Петрів Р. Засвіти пам'яті / Роман Петрів. — Львів : Логос, 2009. — 248 с. 12. Петрів Р. Розчарована осінь / Роман Петрів. — Львів : Логос, 2007. — 108 с. 13. Шимборська В. Вибрані поезії та есеї / Віслава Шимборська ; пер. Ярина Сенчишин. — Львів : Літопис, 2002. — 224 с. 14. Шумило М. Спокута, що не відбудеться / Микита Шумило // Вітчизна. — 2003. — № 5–6. — С. 126–133. 15. Яременко В. І. Зовнішня політика України : курс лекцій / В. І. Яременко. — Хмельницький : ХНУ, 2005. — 105 с.

АРХЕТИП ПОЕТИЧЕСКИХ ТЕКСТОВ РОМАНА ПЕТРИВА КАК СПОСОБ ДИАЛОГА С МИРОМ И СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ УНИВЕРСИТЕТОВ

На примере творчества писателя Романа Петрива теоретически обосновано формирование базовых составляющих модели профессиональной компетентности будущего специалиста с высшим техническим образованием; исследованы основы формирования коммуникативной компетентности.

ARCHETYPES OF THE POETIC TEXT ROMAN PETRIW AS A WAY DIALOGUE WITH THE WORLD AND MEANS FORMING COMMUNICATIVE COMPETENCE STUDENTS OF TECHNOLOGY

Objective of the article: the example of the writer's Roman Petriw a theoretical basis for the formation of the basic components of the model of professional competence of future specialists with higher technical education; explore the basis for the formation communicative competence.